

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

BMP.0790.6.3.2026.MC

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo¹ Pana Rzecznika z 18 maja 2026 r. w sprawie przedłużającego się obowiązywania czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na granicy państwowej z Republiką Białorusi, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Na wstępie pragnę zaznaczyć, że w sprawie wątpliwości zgłaszanych przez Pana Rzecznika, dotyczących czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na granicy z Republiką Białorusi, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zajmował już stanowisko², które pozostaje aktualne.

Upoważnienie ustawowe dla Rady Ministrów – zgodne z wolą ustawodawcy – zawarte w art. 33a ust. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej³, wprowadzone ustawą z dnia 21 lutego 2025 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁴, stanowi, że Rada Ministrów może, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wprowadzić, w drodze rozporządzenia, czasowe ograniczenie prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, przedłużyć to ograniczenie albo je znieść, mając na celu potrzebę zapobieżenia destabilizacji sytuacji wewnętrznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz możliwie jak najmniejsze ograniczenie praw cudzoziemców zamierzających ubiegać się o udzielenie ochrony międzynarodowej. Po raz pierwszy ograniczenie prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zostało wprowadzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej⁵ na granicy z Republiką Białorusi na okres 60 dni od dnia wejścia rozporządzenia w życie, tj. do 25 maja 2025 r. Zgodnie z art. 33a ust. 3 ustawy, jeżeli pomimo zbliżającego się upływu okresu obowiązywania czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej nie ustały przyczyny wprowadzenia tego ograniczenia, okres jego obowiązywania może zostać przedłużony, na czas oznaczony, nie dłuższy niż 60 dni, po wyrażeniu przez Sejm RP zgody na to przedłużenie. Po wyrażeniu przez Sejm RP ww. zgód, Rada Ministrów kilkakrotnie przedłużała okres obowiązywania ograniczenia o kolejne 60 dni.⁶

¹ O sygn. ZPM.543.20.2026.MB

² Odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na wspólne wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka, sygn. BMP.0790.1.4.2025.

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 223, z późn. zm., dalej: ustawa.

⁴ Dz. U. poz. 389

⁵ Dz. U. poz. 390 (wersja nieobowiązująca).

⁶ rozporządzeniem z dnia 23 maja 2025 r., Dz. U. poz. 673 (wersja nieobowiązująca); rozporządzeniem z dnia 24 lipca 2025 r., Dz. U. poz. 992 (wersja nieobowiązująca); rozporządzeniem z dnia 17 września 2025 r., Dz. U. poz. 1256 (wersja nieobowiązująca); rozporządzeniem z dnia 18 listopada 2025 r., Dz. U. poz. 1581 (wersja nieobowiązująca); rozporządzeniem z dnia 16 stycznia 2026 r., Dz. U. poz. 58 (wersja nieobowiązująca); rozporządzeniem z dnia 18 marca 2026 r., Dz. U. poz. 376 (wersja nieobowiązująca); rozporządzeniem z dnia 18 maja 2026 r., Dz. U. poz. 660.

W tym miejscu warto zaznaczyć, że arbitralne ustanowienie na poziomie ustawy liczby dopuszczalnych przedłużeń środka, którego przyjęcie i utrzymanie w mocy wymuszone zostało obiektywnymi okolicznościami – to jest wystąpieniem i utrzymywaniem się sytuacji instrumentalizacji migracji w następstwie decyzji oraz działań podejmowanych przez białoruskie organy i służby – mogłoby całkowicie pozbawić go skuteczności. Zapewnieniu, by ograniczenie to znajdowało zastosowanie wyłącznie w związku z uzasadniającymi jego wprowadzenie okolicznościami i wyłącznie na czas ich występowania, służy właśnie poddanie kolejnych przedłużeń jego obowiązywania kontroli parlamentarnej.

Pragnę podkreślić, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA), we współpracy z właściwymi służbami, prowadzi bieżący monitoring sytuacji na granicy oraz każdorazowo ocenia zasadność utrzymania wprowadzonych środków ograniczających. W ocenie resortu spraw wewnętrznych i administracji nadal nie ustały jednak w sposób trwały przyczyny wprowadzenia ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Kluczowy pozostaje fakt, że władze Białorusi zachowują wszelkie zdolności do sztucznego kreowania presji migracyjnej poprzez aktywną rekrutację cudzoziemców, a także zapewnienie im możliwości podróży na terytorium Białorusi i podejmowanie działań ułatwiających nielegalne przekraczanie granic Państw Członkowskich. Zdolności te są w dalszym ciągu na szeroką skalę wykorzystywane w celu utrzymania presji na inne odcinki granicy zewnętrznej Unii Europejskiej, tj. na granicę z Litwą oraz Łotwą. W ocenie MSWiA należy założyć, że osłabienie środków zaradczych zastosowanych przez Polskę stworzyłoby warunki pozwalające na skuteczne wznowienie działań białoruskich organów i służb również na granicy z Polską.

Uwzględniając powyższe, nie można stwierdzić, że obecnie w sposób trwały ustała instrumentalizacja (w rozumieniu art. 2 pkt 6a ustawy⁷). Podejmowane w ramach instrumentalizacji działania nadal stanowią poważne i rzeczywiste zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub społeczeństwa, a utrzymanie wprowadzonego ograniczenia jest niezbędne do zapobieżenia temu zagrożeniu.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w okresie obowiązywania ograniczenia, tj. od 27 marca 2025 r.⁸ do 21 kwietnia 2026 r.:

- nie przyjęto wniosków od 475 cudzoziemców,
- przyjęto wnioski od 127 cudzoziemców z tzw. grup wrażliwych.

W analogicznym okresie rok wcześniej, tj. od 27 marca 2024 r. do 21 kwietnia 2025 r. na odcinku granicy z Białorusią złożono 3 130 wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium RP, którymi objętych było 3 611 osób.

Przedłużenie na okres kolejnych 60 dni czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na granicy państwowej z Republiką

⁷ zgodnie z art. 2 pkt 6a ustawy, instrumentalizacja oznacza prowadzenie przez państwo graniczące z Rzeczpospolitą Polską lub inny podmiot działań zmierzających do umożliwienia przekroczenia przez cudzoziemców wbrew przepisom prawa granicy zewnętrznej w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. UE L 77 z 23.03.2016, str. 1, z późn. zm.), w szczególności z użyciem przemocy wobec funkcjonariuszy służb państwowych oraz żołnierzy Sił Zbrojnych RP chroniących tę granicę lub w połączeniu z niszczeniem infrastruktury granicznej, mogących skutkować destabilizacją sytuacji wewnętrznej na terytorium RP.

⁸ tj. od dnia wprowadzenia ograniczenia prawa do składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Białorusi, dokonane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 maja 2026 r., znalazło uzasadnienie w braku trwałych przesłanek pozwalających sądzić, że zjawisko instrumentalizacji ustanie wcześniej, a wskazanie całego odcinka granicy z Białorusią ma uzasadnienie w występowaniu instrumentalizacji na całej długości tej granicy.

Na zakończenie chciałbym również zauważyć, że w sprawie terytorialnego i czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o ochronę międzynarodową wypowiadają się wojewódzkie sądy administracyjne. Z analizy wyroków wynika, że co do zasady wprowadzone ograniczenie jest zgodne z Konstytucją RP oraz ratyfikowanymi przez Polskę konwencjami międzynarodowymi.

Z poważaniem
z up. Maciej Duszczyk
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/